

# Parkinson & Alternatieve therapieën

Daisy Ramakers  
Parkinson verpleegkundige

Parkinson café 13.03.2018

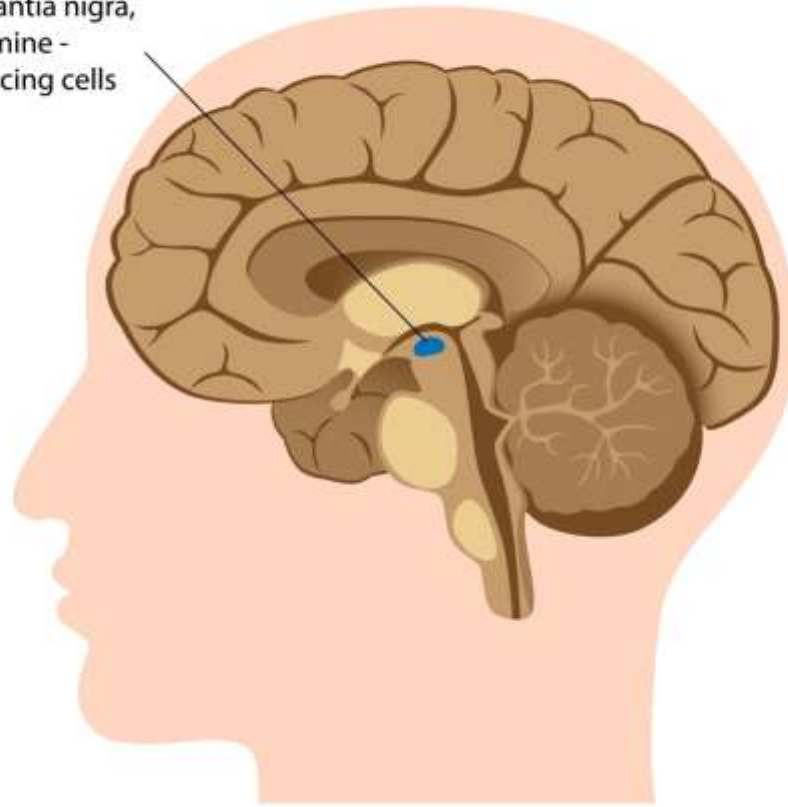
# Even voorstellen:

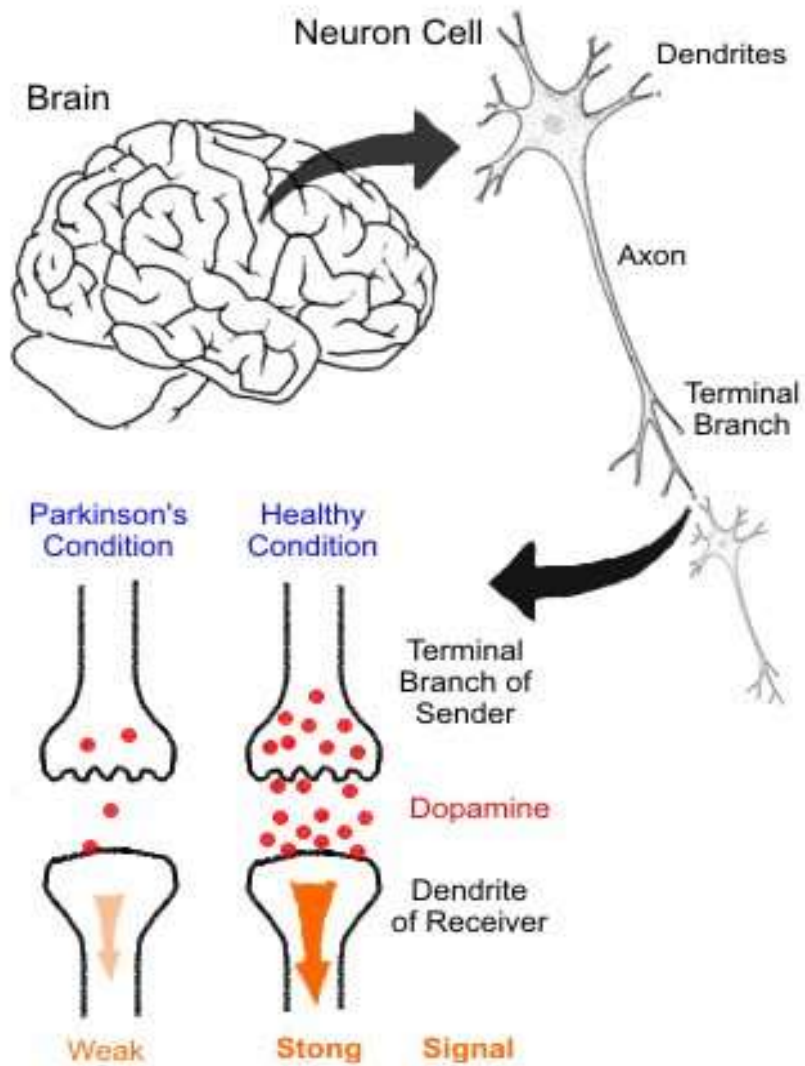


# Ziekte van Parkinson:

## Parkinson's disease

Substantia nigra,  
dopamine -  
producing cells





# Niet motorische klachten

- Neuro psychiatrische symptomen;
  - Hallucinaties
  - Dementie
  - Impulse controle stoornissen
  - Initiatief afname
  - Psychose etc.
- Slaapproblemen;
  - Overmatige vermoeidheid gedurende de dag
  - Slapeloosheid
  - Nachtmerries
  - Rusteloze benen
  - REM slaapproblemen
  - Slaap apneu
- Autonome stoornissen
  - Orthostatische problemen
  - Veelvuldig nachtelijk plassen
  - Incontinentie
  - Seksuele problemen
  - Droge slijmvliezen
  - Overmatige transpiratie
- Gastro intestinale stoornissen
  - Obstipatie
  - Speekselvloed
  - Slikproblemen
  - Spraakproblemen
- Sensorische stoornissen
  - Pijn
  - Tintelingen
- Overige stoornissen
  - Vermoeidheid
  - Dubbelzien
  - Huid (haar) problemen
  - Gewichtsverlies

# Behandeling:

- Behandeling van de ziekte van Parkinson is gericht op het verbeteren of onderdrukken van de symptomen.
- Medicatie
- Therapieën (fysio-ergo-logo)
- **Alternatieve therapieën**
- Multidisciplinaire team zorg
- Geavanceerde therapieën

# Welke therapieën zijn er:

- Fysiotherapie
- Ergotherapie
- Logopedie



# Fysiotherapie:

- Medicatie heeft beperkte invloed op de houdings- en evenwichtsproblemen.
- Problemen bij dagelijkse bewegingen
- Een verminderde conditie
- Valincidenten waardoor geneigd minder te gaan bewegen

*Een fysiotherapeutische behandeling heeft een geheel eigen doel en resultaat en is niet ter vervanging van medicijnen of een operatie.*



# Ergotherapie:

- Zo zelfstandig mogelijk dagelijkse bezigheden uitvoeren
- Huishouden, hobby's
- Aanpassing in en rondom huis

*Ergotherapeuten werken praktisch en bekijken samen met de patiënt en de mantelzorgers hoe zij activiteiten die voor hen belangrijk zijn optimaal kunnen blijven doen. Uitgangspunt daarbij is het gebruik maken van de mogelijkheden die er wel zijn.*

# Logopedie:

- De logopedist is de deskundige op het gebied van spraak, taal, stem, gehoor, kauwen en slikken.
- Patiënten met de ziekte van Parkinson kunnen in een vroeger of later stadium van de ziekte problemen krijgen op een of meerdere van deze gebieden.
- Meest voorkomende problemen komen voor op het gebied van de spraak.

*Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek zal de logopedist een behandeladvies geven dat is afgestemd op uw problematiek maar ook op uw mogelijkheden en de mogelijkheden van uw partner en/of mantelzorgers*

# Multi disciplinaire zorg binnen MUMC+

Samenwerking van deskundigen bij de begeleiding van patiënten met de ziekte van Parkinson is wenselijk. Dit noemen we **multidisciplinaire zorg**.

Het doel van de multidisciplinaire zorg is het **behouden** of het **bereiken** van een zo optimaal mogelijk niveau van functioneren en een maximaal haalbare kwaliteit van leven.





**Maar er is nog meer...**

CANNABIS  
ACUPUNCTUUR  
BEWEEGGAMES  
LOGOPEDIE  
YOGA  
DRAMATHERAPIE  
PARKINSON  
DANSTHERAPIE  
ORTHOMOLECULAIRE  
FELDENKRAISMETHODE  
MUZIEKTHERAPIE  
ERGOTHERAPIE  
MINDFULNESS  
RESEARCH  
QIGONG  
FYSIOTHERAPIE  
MUCUNA  
MASSAGE

# Alternatieve therapieën:

*‘Het is even onverstandig alle vormen van aanvullende geneeswijzen toe te juichen als om ze te verwerpen’.*

Parkinson Magazine, april 1982

# Parkinson vereniging:

De Parkinson Vereniging ondersteunt patiënten bij het zoeken naar verantwoorde mogelijkheden die hen maximale gezondheid, vitaliteit en een hogere kwaliteit van leven kunnen geven.



Voor sommigen patiënten betekent dit dat zij naast de reguliere zorg ook aanvullende therapieën zullen willen onderzoeken.

Een belangrijk criterium voor de bruikbaarheid van een reguliere of aanvullende therapie is **verantwoord wetenschappelijk onderzoek**. Een ander criterium kan zijn een **ruime ervaring in de praktijk**.



# Werkgroep Aanvullende Therapieën (WAT)

- Binnen de Parkinson vereniging is er een **W**erkgroep **A**anvullende **T**herapieën.
- De **WAT** probeert op systematische wijze de meest onderzochte therapieën in kaart te brengen en voor patiënten toegankelijker te maken.

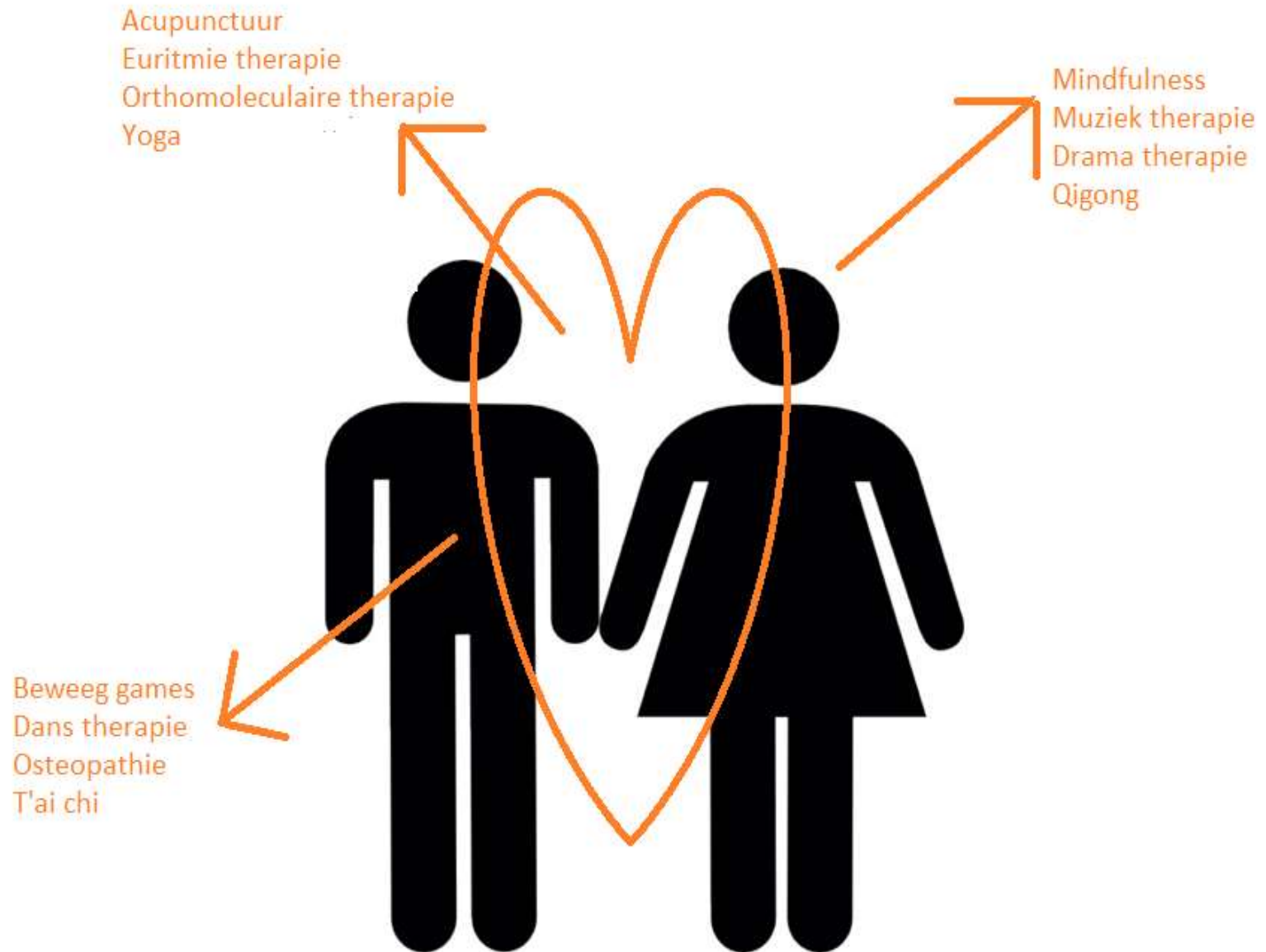
*Een probleem hierbij is de hoeveelheid aan behandelwijzen en therapieën, ook het gebrek aan informatie en onderzoek over de werkzaamheid van deze therapieën is een aandachtspunt.*

# Belangrijk om te weten:

- Aanvullende therapieën worden uitgeoefend door artsen en niet-artsen. Indien zij door artsen beoefend worden mag een goede kwaliteit van de behandeling verwacht worden. Aanvullende therapieën, uitgeoefend door niet-artsen kunnen extra risico's opleveren.
- Er zijn ook therapeuten, zonder vrijwel enige opleiding, die zich hebben gespecialiseerd in een bepaalde therapie, maar die niet als een geneeskundige gezien kunnen worden.

**Infolijn Alternatieve  
Geneeswijzen**

# Welke alternatieve therapieën zijn er:



# Alternatieve geneesmiddelen:

De Ziekte Van Parkinson wordt (in het algemeen) behandeld met stoffen die dopamine in de hersenen beïnvloeden.

Daarnaast zijn er ook nog alternatieve geneesmiddelen te verkrijgen.

De meest bekende **alternatieve middelen**:

- Mucuna Pruriens
- Medicinale Cannabis (olie)



# Mucuna Pruriens

- Mucuna Pruriens komt uit de **Ayurveda**, de traditionele indiaanse geneeskunst.
- Mucuna Pruriens komt van de Mucuna plant. Ook wel de fluweelboon of jeukboon genoemd.
- Verschillende bestanddelen van deze plant worden gebruikt als medicijn bij de behandeling van uiteenlopende ziektebeelden, waaronder de ziekte van Parkinson. Voor de behandeling van deze aandoening wordt de (witte) boon gebruikt, die van nature een hoog gehalte aan levodopa bevat.

*Mucuna Pruriens wordt aangeboden in gepoederd materiaal. Producten waarin de witte bonen variant is in verwerkt, bevatten 3.5 – 4.5% levodopa. Dit gehalte kan echter oplopen tot 6.2% naarmate de gebruikte bonenvarianten bruiner van kleur zijn.*



# Effectiviteit en veiligheid:

- Onderzoek naar Mucuna Pruriens is al een aantal jaar gaande.
- Het gebruik van Mucuna Pruriens is niet veiliger of onveiliger dan reguliere levodopa preparaten.
- De **Stichting IOCOB** beoordeelt het product als veilig en mogelijk zinvol. Volgens de 'stoplichtindicatie' van IOCOB staat het licht op oranje. Dit houdt in dat er bewijs bestaat voor **veiligheid**, er duidelijke aanwijzingen zijn voor **werkzaamheid**, de theorie achter de behandeling **consistent** is en de werking van de behandeling **invoelbaar zinvol** is.

# Medicinale Cannabisolie:

- De afgelopen jaren is een toenemende vraag ontstaan naar potentiële positieve effecten van medicinale cannabis voor verschillende symptomen bij de ziekte van Parkinson, zoals tremor, dyskinesieën, slaap, spanning en hallucinaties.
- Het wetenschappelijk onderzoek naar de effecten bij Parkinson is **zeer beperkt**, het geeft momenteel onvoldoende aanwijzingen voor een gunstig effect bij de ziekte van Parkinson. Daarnaast zijn er ook **duidelijke risico's**.



- Een jonge Ierse arts introduceerde het medicinaal gebruik van cannabis rond 1840 in Europa. Hij zag hoe de Indiase geneeskunst gebruik maakte van cannabis. Begin 20e eeuw waren cannabismedicijnen ongekend populair.
- Na 1930 kwam cannabis door associatie met hard drugs steeds meer in een kwade reuk te staan.
- De laatste decennia blijkt cannabis effectief te zijn als **symptoomverlichter** bij ziekten zoals Multipele Sclerose, chronische pijn, en Gilles de la Tourette syndroom.
- Medicinale Cannabis is in ons land sedert 2003 beschikbaar voor patiënten.
- Dit medicijn wordt geproduceerd onder toezicht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en is op doktersrecept te verkrijgen bij apotheken. Desondanks staat Medicinale Cannabis niet op de lijst met geregistreerde medicijnen.



# Wat is het verschil tussen wiet olie (THC olie) en CBD olie:

## Wiet olie (THC olie):

- Bevat een hoog percentage THC (tetrahydrocannabinol)
- Bestandsdeel van de cannabis plant
- THC zorgt voor het high gevoel
- Middel valt onder de opium wet en is niet legaal verkrijgbaar in NL
- Slaapverwekkend
- Medicinaal en recreatief toegepast
  
- Psychoactief effect!



## CBD olie:

- CBD staat voor Cannabidiol,
- CBD is een bestandsdeel van de cannabis plant wat geen high gevoel geeft.
- CBD kan het effect van THC afremmen.
- CBD olie is legaal (en overal) verkrijgbaar in NL
- Niet slaapverwekkend
- Medicinaal toegepast
- Geen psychoactief effect

# Effectiviteit van medicinale cannabis bij Parkinson:

- Welk effect medicinale cannabis heeft hangt af van de verhouding THC en CBD in het product.
- Hoe meer THC erin zit, hoe groter de kans op psychoactieve effecten.
- Indien er sprake is van hallucinaties, stemmingsproblemen is het niet aan te raden om medicinale cannabis te gebruiken.

**Er is nog onvoldoende gekwalificeerd onderzoek om te kunnen zeggen dat de effectiviteit van Medicinale Cannabis wetenschappelijk is bewezen bij de ziekte van Parkinson.**

# Resultaten kleine studies:

Er zijn slechts 5 zeer kleine studies uitgevoerd naar het effect van cannabis bij patiënten met de ziekte.

Op basis van deze studies moet het volgende geconcludeerd worden:

- geen bewijs voor vermindering van door levodopa veroorzaakte dyskinesieën
- geen bewijs voor gunstig effect op andere motorische en niet-motorische symptomen
- sterk verhoogd risico op ontstaan of toename van hallucinaties, desoriëntatie, verwardheid en cognitieve problemen, m.n. in geval van producten met veel THC.

# Take home message:

- Los van de huidige wetenschappelijke kennis en bestaande ervaringen staat het iedereen vrij om te zoeken naar mogelijkheden die een bijdrage kunnen leveren aan een zo **gezond en vitaal** mogelijk leven.
- Belangrijk is dat men zich **bewust** is van de risico's die daarmee samenhangen, zoals mogelijk te **hoge verwachtingen** en **hoge kosten**.
- Wees bij alternatieve geneesmiddelen terughoudend, **overleg** dit ten alle tijden eerst met behandeld arts, verpleegkundig specialist of Parkinson verpleegkundige.
- Gebruik bij voorkeur betrouwbare, door de apotheek bereide preparaten.
- Er is bij de ziekte van Parkinson nog steeds geen goede onderbouwing tot effect.



healthy  
body

+



healthy  
mind

=



happy  
life

# Meer informatie:



**Parkinson TV**



**Maastricht UMC+**



**Infolijn Alternatieve  
Geneeswijzen**



**088-2424240**

werkdagen 10-17 uur  
maandagavond 19-21 uur